

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Provincie Noord-Holland
Gedeputeerde Staten
T.a.v. Mevr. E. Post
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

INGEKOMEN 28 JUNI 2018

Bestuurskern

Directie Waterveiligheid,
Klimaatadaptatie en Bestuur
Afd. Regie en Innovatie

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

R.M. van den Bos
Senior Beleidsmedewerker

M +31(0)6-52713970
remco.vandenbos@
minienm.nl

Ons kenmerk

IENW/BSK-2018/126545

Uw kenmerk

1024956/1056604

Datum **26 juni 2018**
Betreft Regionaal aanbod waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied

Geachte mevrouw Post,

In relatie tot de waterplantenproblematiek in het Markermeer-IJmeer en de Randmeren is er het afgelopen jaar meerdere keren contact geweest tussen het Rijk en vertegenwoordigers uit de regio, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Op 30 maart jl. ontving ik van u het regionaal aanbod met betrekking tot de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijk IJsselmeergebied. U maakt daarin onderscheid in voorstellen voor de korte en lange termijn en de bijdragen vanuit de regio en de gevraagde bijdrage vanuit het Rijk. Met deze brief reageer ik op de voorstellen en ga ik in op de afspraken die hierover in het bestuurlijk overleg van 5 juni jl. zijn gemaakt.

Nu de waterkwaliteit verbetert, groeien er meer waterplanten in de ondiepere delen van het Markermeer-IJmeer en de Randmeren. Dat is goed voor de natuur en draagt ook positief bij aan de beleving van het water. Echter, de tot aan het wateroppervlak groeiende waterplanten kunnen tegelijkertijd ook hinder veroorzaken voor de waterrecreatie waar het gaat om de bereikbaarheid van (jacht)havens en de bevaarbaarheid van het gebied.

Ik waardeer het dat de provincie Noord-Holland het voortouw heeft genomen om samen met de partijen in de regio (provincies, gemeenten, waterrecreatie partijen en samenwerkingsverbanden o.a. voor incidentbestrijding) te komen tot een voorstel voor de aanpak van de problematiek voor de korte en lange termijn. De voorgestelde aanpak is een combinatie van maaien, zonering en verdieping van recreatievaargeulen en vaarroutes. Communicatie en zonering ziet u als algemene maatregelen voor het hele gebied. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van verschillende instrumenten, zoals communicatie over de locaties van waterplanten aan recreanten, een duidelijk (centraal) meldpunt voor overlast, communicatie van gebruikskarten en markering op het water en op digitale karten van gebieden op basis van een zonering.

De regio wil bijdragen aan diverse maatregelen. Het gaat daarbij, naast bijvoorbeeld inzet van personeel en medefinanciering van een webapplicatie, vooral om het meer en frequenter maaien van waterplanten. Voor het Markermeer-IJmeer willen de waterrecreatie partijen het maaien voor het hele gebied gaan organiseren en er lopen gesprekken over de opzet van een publiek-

private organisatie hiervoor. Deze maatregelen richten zich primair op de korte termijn om in deze tijd te komen tot een gezamenlijke aanpak met het Rijk voor de lange termijn.

De regio wil graag met het Rijk, vanuit zijn rol als gastheer op het water, komen tot afspraken over de aanpak van de waterplantenproblematiek op de korte en lange termijn. Hieronder ga ik in op de regionale voorstellen.

Recreatiebetonning

Voor de korte termijn (komende 5 jaar) vraagt de regio het Rijk met de hulp van RWS de voorgestelde recreatiebetonning voor Markermeer-IJmeer en aangepaste recreatiebetonning voor de Randmeren te financieren.

Reactie Rijk

Mede door het waterkwaliteitsbeleid en ingrepen in het gebied (zoals Marker Wadden) wordt het systeem weer robuuster. Naast de voordelen van de verbetering van de waterkwaliteit (toename biodiversiteit, belevingswaarde voor recreatie) is er ook een nadeel: onder andere de recreatievaart heeft last van de waterplanten. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat beschouwt dit als onderdeel van het traject richting een robuust ecologisch systeem in het IJsselmeergebied en stelt daarom 125.000 euro (€ 25.000 per jaar voor een periode van 5 jaar) beschikbaar ten behoeve van recreatiebetonning voor Markermeer-IJmeer en de Randmeren.

Het Rijk (RWS) is als nautisch beheerder verantwoordelijk voor het veilig bevaarbaar houden van de vaargeulen die vallen onder het eigen beheer (beroepsvaart). Voor de aanpak van de waterplantenoverlast buiten de vaargeulen is de regio initiatiefnemer, dat geldt dus ook voor de recreatiebetonning. Er spelen echter nog vragen rond de vormgeving van de verantwoordelijkheidsverdeling (regio/RWS), de exacte locatie van de betonning, de planning, de duur (5 jaar, daarna?), de juridische aansprakelijkheid bij schade in gebieden die na betonning als 'veilig' zijn aangemerkt en de klachtenafhandeling. In het bestuurlijk overleg van 5 juni is afgesproken om zo spoedig mogelijk deze vragen te beantwoorden en één en ander vast te leggen in een operationele samenwerkingsovereenkomst (planning september 2018).

Meer en frequenter maaien

De regio vraagt het Rijk de handreiking 'maaien waterplanten' aan te passen, onder andere naar 20 % van het oppervlak dat gemaaid mag worden en de frequentie voor het maaien van recreatievaargeulen en vaargebieden te verhogen.

Reactie Rijk

De 'Handreiking waterplanten maaibeheer' is gebaseerd op een uitgebreide onderbouwing waarbij veel partijen betrokken waren en is niet zomaar even te herzien. De 10% die nu in de Handreiking staat, volgt uit een zogenoemde stabiliteitsstudie voor het Veluwerandmeer uit 2010/2015. De betreffende waterplanten zijn beschermd habitattypen en meer en frequenter maaien kan de ecologische balans (stabiliteit) verstoren. De provincies kunnen bij vergunningverlening nu gebruik maken van de genoemde 10%. Als de regio wil afwijken van de Handreiking, zal een passende beoordeling ter onderbouwing van de vergunningaanvraag nodig zijn.

In het bestuurlijk overleg op 5 juni is afgesproken dat dit jaar gestart gaat worden met grootschaliger maaien op het Markermeer en IJmeer op basis van de huidige Handreiking (10%) en dat voor de afzonderlijke meren (waterlichamen) mogelijk aanvullende stabiliteitsonderzoeken nodig zijn om te kunnen bepalen of meer dan 10% maaien mogelijk is zonder dat het systeem uit evenwicht raakt. Samen optrekken ligt voor de hand en naast recreatiesector dient dus ook de natuurkant hierbij betrokken te worden.

Verdiepen

Het is een wens van de waterrecreatie sector om op korte termijn de vaargeulen naar de jachthavens te verdiepen, zodat deze goed bereikbaar zijn, en op langere termijn ook de vaarroutes tussen jachthavens en vaargebieden.

De regio vraagt het Rijk gezamenlijk en actief te onderzoeken welke meekoppelkansen met onder meer wegeaanleg, dijkversterkingen en peilbesluit maatregelen op korte termijn kunnen worden benut voor verdieping, bijdragend aan het oplossen van de waterplantenproblematiek. Daarbij ook verkennen of afspraken te maken zijn over het tarief voor Domeinen bij zandwinning. Het verzoek van de regio is om verdiepingen die samenhangen met de veiligheidsvaargeulen voor de reddingsdiensten en de snelvaargebieden met prioriteit uit te voeren.

Voor de lange termijn vraagt de regio aan het Rijk om bij te dragen aan de realisatie van een verdiepingenplan. Verwacht wordt dat vanuit de regio daaraan kan worden bijgedragen door meekoppeling met projecten en zandwinning in het gebied. Daardoor is op dit moment niet aan te geven welke bijdrage precies van het Rijk gevraagd wordt.

Reactie Rijk

Het meekoppelen met andere trajecten is binnen het Rijk een gebruikelijke werkwijze. Ook bij de waterplantenproblematiek is het Rijk bereid om op korte termijn gezamenlijk te bezien welke meekoppelkansen kunnen worden benut. Het inzetten van verdiepen als maatregel levert nog wel een aantal vragen op, zowel op gebied van praktische uitvoerbaarheid als financiering. Die vragen wil ik gezamenlijk met de regio op korte termijn oppakken. Een financiële toezegging op dit punt kan ik u echter niet doen. Mocht verdiepen/verondiepen een bruikbare en structurele oplossing blijken te bieden met in achtneming van de randvoorwaarden voor de ecologische stabiliteit van de waterlichamen, dan verwacht ook ik goede koppelkansen met projecten in het gebied, bijvoorbeeld met de aanpak ecologie Grote Wateren.

Ten aanzien van het tarief voor Domeinen wijs ik u op de antwoorden van de regering van maart 2017 op eerdere kamervragen over zandwinning in het Markermeer¹.

Onderzoek en kennis

Onderzoek en monitoring met betrekking tot de effecten van verschillende maatregelen zijn van belang om de natuurwaarden te kunnen behouden en te zorgen voor een goede balans tussen natuur en recreatie. Het idee is dat er meer

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, Aanhangsel 1383

coördinatie zou moeten komen ten aanzien van het delen van (onderzoeks-) informatie, het uitzetten van onderzoeksvragen en het doen van experimenten. Ook de instelling van een zogenoemd Living Lab past daarbij. De regio vraagt het Rijk om ruimte te bieden voor experimenten, onderzoek en innovatie.

Reactie Rijk

Ik deel de noodzaak tot het meer gecoördineerd delen van informatie en het doen van onderzoek. In het kader van de Agenda IJsselmeergebied is inmiddels een kennisplatform opgericht, dat ook aandacht gaat besteden aan waterplanten. Een mogelijke structurele oplossing voor de waterplantenproblematiek zou kunnen zijn om het onderwaterprofiel aan te passen: verdiepen van plekken voor waterrecreatie (zodat de tot aan het wateroppervlak groeiende waterplanten hier geen kans krijgen) en tegelijkertijd het verondiepen van gebieden voor natuurontwikkeling. Dat praktische uitvoerbaarheid, de doelmatigheid en de financiering daarvan zou, zo mogelijk met een praktijkproef en eventueel nadere studie, eerst verkend moeten worden. Daarnaast moet ook duidelijker worden of de dominantie van Fonteinkruid een tijdelijk fenomeen is en wat de invloed is van de samenstelling van de vispopulatie (begrazing).

Om een en ander rond de waterplantenproblematiek in gezamenlijkheid te kunnen oppakken is in het bestuurlijk overleg van 5 juni afgesproken een gezamenlijke ambtelijke werkgroep Waterplanten IJsselmeergebied in te stellen, bestaande uit vertegenwoordigers van Rijk (RWS, IenW, LNV), regionale overheden, de waterrecreatie sector en natuurorganisaties. Het gaat hierbij zowel om onderzoek, monitoring en innovatie, als om voorstellen en advisering over maatregelen rond de aanpak van de waterplantenproblematiek, inclusief het oppakken van de vraagstukken rond verdiepen/verondiepen. De provincie Noord-Holland levert hiervoor de voorzitter. Vanwege het zwaartepunt bij het Markermeer-IJmeer en de Randmeren zou deze werkgroep, ondanks de bredere scope, opgehangen kunnen worden onder de stuurgroep Markermeer-IJmeer (SMIJ). Dat wordt de eerstvolgende vergadering op 28 juni 2018 aan de SMIJ voorgelegd.

Hoogachtend,

DIRECTEUR GEBIEDEN EN PROJECTEN,

drs. ing. D.L.M. Slangen

Per 15 mei 2018 wordt binnen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gewerkt volgens een nieuwe organisatiestructuur. Het betreffende onderwerp valt vanaf heden onder de directie Waterveiligheid, Klimaatadaptatie en Bestuur.